

Мінімальний розмір ЄСВ, який мають сплачувати підприємці у 2016 році

Майже щороку змінюється порядок нарахування та сплати ЄСВ. Тому не дивно, що у підприємців виникає питання: у яких випадках потрібно сплачувати ЄСВ у розмірі не меншому за мінімальний страховий внесок?

З 1 січня 2016 року фізособи-підприємці, як і переважна більшість платників єдиного внеску, застосовують ставку **ЄСВ у розмірі 22%**, встановлену ч. 5 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI (далі — Закон про ЄСВ).

Сплата ЄСВ підприємцями-єдинниками

Підприємці, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, базу нарахування ЄСВ за кожен місяць визначають відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 7 Закону про ЄСВ;

- **не менше розміру мінзарплати**, встановленої у відповідному місяці: з 01.01.2016 по 30.04.2016 р. — 1378 грн, з 01.05.2016 по 30.11.2016 р. — 1450 грн, з 01.12.2016 по 31.12.2016 р. — 1600 грн;
- **не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ**: з 01.01.2016 р. — 34450 грн, із 01.05.2016 р. — 36250 грн, із 01.12.2016 р. — 40000 грн.

Базу нарахування ЄСВ підприємець-єдинник визначає щомісяця незалежно від суми отриманого доходу у цьому місяці тобто він має самостійно визначити як базу нарахування ЄСВ будь-яку суму в озвучених вище межах. При цьому єдинник повинен кожного місяця визначити базу нарахування ЄСВ у сумі не меншій за розмір мінзарплати й сплачувати ЄСВ у сумі не менше мінімального страхового внеску, що становить:

- з **01.01.2016 по 30.04.2016 р.** — **303,16 грн** (1378 грн x 22%);
- з **01.05.2016 по 30.11.2016 р.** — **319,00 грн** (1450 грн x 22%);
- з **01.12.2016 по 31.12.2016 р.** — **352,00 грн** (1600 грн x 22%).

При цьому немає значення отримує підприємець-єдинник дохід чи ні й веде він підприємницьку діяльність чи ні — в будь-якому випадку за кожен місяць він зобов'язаний сплатити ЄСВ у сумі не меншій за мінімальний страховий внесок.

Підприємці-єдинники сплачують ЄСВ, нарахований за календарний квартал, до 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок (абз. 3 ч. 8 ст. 9 Закону про ЄСВ). Таким чином, мінімальна сума ЄСВ, яку повинен сплатити підприємець-єдинник у 2016 році становить:

- за I квартал: $303,16 \text{ грн} \times 3 = 909,48 \text{ грн}$;
- за II квартал: $303,16 \text{ грн} + (319,00 \text{ грн} \times 2) = 941,16 \text{ грн}$;
- за III квартал: $319,00 \text{ грн} \times 3 = 957,00 \text{ грн}$;
- за IV квартал: $(319,00 \text{ грн} \times 2) + 352,00 \text{ грн} = 990,00 \text{ грн}$.

Також **підприємці-єдинники** можуть сплачувати ЄСВ у вигляді авансового платежу в розмірі, який самостійно визначили, до 20 числа кожного місяця поточного кварталу. При цьому суми ЄСВ, сплачені у вигляді авансових платежів, ураховуються платником при остаточному розрахунку, який здійснюється ним за календарний квартал до 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачують єдиний внесок (абз. 4 п. 6 розд. IV Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженої наказом Мінфіну від 20.04.2015 р. № 449).

Від сплати ЄСВ за себе звільнено підприємців-єдинників, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію за віком або соціальну допомогу (ч. 4 ст. 4 Закону про ЄСВ). Для такого звільнення підприємець повинен після призначення пенсії за віком чи по інвалідності подати звіт за таблицею 2 Форми № Д5 (за період до подання заяви про призначення пенсії) з позначкою «призначення пенсії», тип форми «початкова» не зазначають (п. 11 розд. IV Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого наказом Мінфіну від 14.04.2015 р. № 435). Однак **місяці, за які не сплачений ЄСВ у розмірі мінімального страхового внеску, не потраплять до страхового стажу** для пенсії, лікарняних і інших страхових виплат.

Тому з 17.05.2016 р. у абз. 2 п. 4 розд. III Інструкції № 449 закріпили норму, що єдинники, які є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соцдопомогу, **можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови самостійного визначення ними для себе бази нарахування ЄСВ, яка не може бути більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ і не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.**

Сплата ЄСВ підприємцями-загальносистемниками

Фізособи-підприємці, що перебувають на загальній системі оподаткування, базу нарахування ЄСВ визначають відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону про ЄСВ — виходячи з суми доходу, що підлягає оподаткуванню податком на доходи фізосіб.

При цьому сума ЄСВ не може бути менше мінімального страхового внеску за місяці, у яких отриманий дохід (прибуток).

За місяці, в яких доходу (прибутку) не було, загальносистемник може самостійно визначити базу нарахування ЄСВ, але вона не може бути менше за розмір мінзарплати й більше ніж максимальна база нарахування ЄСВ.

Розрахунок суми ЄСВ за календарний підприємці-загальносистемники здійснюють до 10 лютого наступного року на підставі даних річної податкової декларації. Визначаючи дохід (прибуток), з якого сплачують єдиний внесок, вони враховують кількість календарних місяців, у яких отриманий дохід чи прибуток. Базою нарахування єдиного внеску є чистий оподатковуваний дохід (прибуток), зазначений у податковій декларації, поділений на кількість календарних місяців, протягом яких він отриманий. До визначеної суми (не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ) у 2016 р. застосовують ставку 22%.

Розрахунок суми ЄСВ здійснюють на підставі даних, вказаних у додатку Ф4 до Декларації про майновий стан і доходу, форма якої затверджена наказом Мінфіну від 02.10.2015 р. № 859.

Підприємцям-загальносистемникам, які нараховували ЄСВ у розмірі меншому за мінімальний страховий внесок, податкові органи надсилають повідомлення-розрахунок (за формою з додатку 2 до Інструкції № 449), у якому вказують розрахунок суми доплати єдиного внеску, що підлягала сплаті за результатами підприємницької діяльності за звітний календарний рік (абз. 4 пп. 2 п. 5 розд. IV Інструкції № 449). На цьому наголошує ДФС у підкатегорії 301.04.02 «ЗІР».

Далі підприємці, які здійснили доплату до суми страхових внесків згідно з повідомленням-розрахунком, формують і подають до податкових органів звіт (таблицю 2 Форми № Д6) — протягом одного календарного місяця після здійснення доплати (п. 15 розд. IV Порядку № 435).

Загальносистемники повинні **сплачувати ЄСВ до 10 лютого року, наступного за звітним роком** (абз. 3 ч. 8 ст. 9 Закону про ЄСВ).

Отже, у місяці, в якому не було доходу (прибутку) **підприємець-загальносистемник не зобов'язаний сплачувати ЄСВ, а може це робити за бажанням**. Але якщо загальносистемник вирішив сплатити ЄСВ за «неприбутковий» місяць, то сума ЄСВ не може бути меншою за мінімальний страховий внесок.

Які зміни планують прийняти депутати

Нещодавно на офіційному сайті об'єднань Профспілок (<http://spo.fpsu.org.ua/>) оприлюднений проект змін до Закону про ЄСВ, згідно з яким:

- підприємців-загальносистемників хочуть зобов'язати сплачувати ЄСВ за кожен місяць незалежно від того, отриманий дохід (прибуток) за цей місяць чи ні;
- якщо такі підприємці протягом календарного року не мали доходу (прибутку) від діяльності, що обкладається ПДФО, їх звільнять від сплати ЄСВ: протягом одного календарного місяця на рік — на час відпустки, а також на час хвороби, якщо вона підтверджена листками непрацездатності й триває 30 і більше календарних днів.

Зазначимо, що це тільки законопроект, але якщо його приймуть, він матиме неприємні наслідки для підприємців-загальносистемників.

Однак це ще не все. Міністр соціальної політики анонсував на офіційному сайті Мінсоцполітики чергові новачки, які очікують усіх платників ЄСВ (скоріше за все це зачепить і підприємців) уже з початку наступного року. За оприлюдненою інформацією міністерство вже підготувало законопроект, згідно з яким пропонує встановити фіксований мінімальний соціальний внесок у розмірі 640 грн із зарплати до 2900 грн, а якщо зарплата більше, то буде застосовуватися ставка ЄСВ у розмірі 22%.

Тож якщо все-таки приймуть ці законопроекти, то правила нарахування та сплати ЄСВ для підприємців зміняться. Але сподіваємося, якщо це і станеться, то не раніше наступного року. На жаль, Уряд та депутати навіть не розглядають інших варіантів наповнення Пенсійного фонду, ніж видавлювати кошти з підприємців та підприємств, продовжуючи знищувати малий бізнес.

Світлана ЛІСТРОВА, незалежний експерт

Інформація підготовлена за підтримки Кричун П.М.

та консалтингової компанії TCG CONSULTING

(власники видання «Справжня Бухгалтерська Газета»

та сайту buhgazeta.com.ua)